Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

28. oktoober 2021 *

Eelotsusetaotlus – Määrus (EÜ) nr 6/2002 – Ühenduse disainilahendused – Artiklid 4, 6 ja 11 – Õiguste rikkumist käsitlev hagi – Ühenduse registreerimata disainilahendus – Toote osa väliskujundus – Kaitse tingimused – Mitmeosalise toote koostisosa – Eristatavus – Avalikkusele kättesaadavaks tegemine

Kohtuasjas C-123/20,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Bundesgerichtshofi (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) 30. jaanuari 2020. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 4. märtsil 2020, menetluses

Ferrari SpA

versus

Mansory Design & Holding GmbH,

WH,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president E. Regan, neljanda koja president C. Lycourgos ja kohtunik M. Ilešič (ettekandja),

kohtujurist: H. Saugmandsgaard Øe,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Ferrari SpA, esindajad: *Rechtsanwälte* R. Pansch ja A. Sabellek,

– Mansory Design & Holding GmbH ja WH, esindaja: *Rechtsanwältin* B. Ackermann,

– Tšehhi valitsus, esindajad: M. Smolek, J. Vláčil ja T. Machovičová,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

– Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* S. Fiorentino,

– Poola valitsus, esindaja: B. Majczyna,

– Euroopa Komisjon, esindajad: É. Gippini Fournier, T. Scharf ja J. Samnadda,

olles 15. juuli 2021. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab nõukogu 12. detsembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 6/2002 ühenduse disainilahenduse kohta (EÜT 2002, L 3, lk 1; ELT eriväljaanne 13/27, lk 142) artikli 4 lõike 2 punkti b, artikli 6 lõike 1, artikli 11 lõike 1 ja lõike 2 esimese lause tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud ühelt poolt Ferrari SpA ning teiselt poolt Mansory Design & Holding GmbH (edaspidi „Mansory Design“) ja viimase juhataja WH vahelises kohtuvaidluses, mille ese on õiguste rikkumisest tulenev hagi ja selles esitatud kõrvalnõuded ühenduse registreerimata disainilahendusest tulenevate õiguste väidetava rikkumise tõttu.

Õiguslik raamistik

3 Määruse nr 6/2002 põhjendustes 6, 7, 16, 17, 21 ja 25 on märgitud:

„(6) Kuna kavandatava meetme eesmärke, milleks on ühe disainilahenduse õiguse kaitse kõiki liikmesriike hõlmaval ühel territooriumil, ei suuda ühenduse disainilahenduse ja ühenduse disainilahenduste õiguskaitse asutuse loomise ulatuse ning mõju tõttu liikmesriigid ise saavutada ning seetõttu on need paremini saavutatavad ühenduse tasandil, võib [liit] võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. […]

(7) Tööstusdisainilahenduste tugevdatud kaitse ei soodusta üksnes üksikute autorite panust ühenduse üldtootlikkusse nimetatud valdkonnas, vaid ergutab ka uuenduslikkust ja uute toodete väljatöötamist ning investeerimist nende tootmisse.

[…]

(16) [Liidu] tööstusharudest osa toodab arvukalt disainilahendusi sageli lühikese turustuseaga toodete jaoks, mille puhul eeliseks on kaitse ilma registreerimisformaalsuste kohustuseta ning kaitse kestus on vähem oluline. Teiselt poolt on tööstusharusid, kes tagatava suurema õiguskindluse tõttu eelistavad registreerimist ning kellel on tarvis pikema kestusega kaitset, mis vastaks nende toodete kavandatavale turustuseale.

(17) Seepärast on tarvis kaht liiki kaitset: üht, lühiajalist, registreerimata disainilahenduse jaoks ja teist, pikemaajalist, registreeritud disainilahenduse jaoks.

[…]

(21) Ühenduse registreeritud disainilahendusest tuleneva ainuõiguse eesmärk on tagada suurem õiguskindlus. Seevastu ühenduse registreerimata disainilahendusega peaks kaasnema vaid õigus takistada kopeerimist. Seepärast ei tohiks kaitse hõlmata tooteid, milles kasutatud disainilahenduse on sõltumatult välja töötanud teine autor. Nimetatud õigus peaks laienema ka õigusi rikkuvaid disainilahendusi sisaldavate toodetega kauplemisele.

[…]

(25) Need tööstusharud, kus toodetakse lühikese aja jooksul suures koguses disainilahendusi, mille kasutusaeg võib olla lühike ning millest vaid mõningaid rakendatakse kaubanduslikul eesmärgil, saavad kasu ühenduse registreerimata disainilahenduse kasutamisest. […]“.

4 Määruse artikli 1 „Ühenduse disainilahendus“ lõike 2 punktis a on sätestatud:

„Disainilahendust kaitstakse kui:

a) „ühenduse registreerimata disainilahendust“, kui see on käesolevas määruses sätestatud viisil avalikkusele kättesaadavaks tehtud“.

5 Nimetatud määruse artiklis 3 „Mõisted“ on ette nähtud:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) disainilahendus – toote või selle osa välimus, mis tuleneb eelkõige toote enese ja/või selle kaunistuste joonte, piirjoonte, värvide, kuju, struktuuri ja/või materjali omadustest;

b) toode – mis tahes tööstuslikult või käsitsi valmistatud ese, kaasa arvatud osad, mis on ette nähtud mitmeosalisse tootesse ühendamiseks, pakend, kujundus, graafilised sümbolid ja tüpograafilised kirjatüübid, kuid välja arvatud arvutiprogrammid;

c) mitmeosaline toode – mitmest osast koosnev toode, mida on võimalik osade asendamiseks lahti võtta ja uuesti kokku panna.“

6 Määruse artikli 4 „Kaitsekõlblikkus“ lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Disainilahendust kaitstakse ühenduse disainilahendusena juhul, kui see on uudne ja eristatav.

2. Disainilahendus, mida on kasutatud või mis sisaldub mitmeosalise toote koostisosaks olevas tootes, loetakse uudseks ja eristatavaks:

a) kui koostisosa on pärast mitmeosalisse tootesse paigutamist selle tavakasutuse käigus nähtav ja

b) sel määral, kui need koostisosa nähtavad omadused vastavad uudsuse ja eristatavuse tunnustamise tingimustele.“

7 Määruse nr 6/2002 artikli 5 „Uudsus“ lõike 1 punktis a on sätestatud:

„Disainilahendus loetakse uudseks, kui identset disainilahendust ei ole tehtud avalikkusele kättesaadavaks:

a) ühenduse registreerimata disainilahenduse puhul enne kuupäeva, mil disainilahendus, millele kaitset taotletakse, esimest korda avalikkusele kättesaadavaks tehti;

[…]“.

8 Määruse artikli 6 „Eristatavus“ lõike 1 punktis a on sätestatud:

„Disainilahendus loetakse eristatavaks, kui vastava ala asjatundja üldmulje sellest erineb kõikide nende disainilahenduste jäetud üldmuljest, mis on avalikkusele kättesaadavaks tehtud:

a) ühenduse registreerimata disainilahenduse puhul enne kuupäeva, mil disainilahendus, millele kaitset taotletakse, esimest korda avalikkusele kättesaadavaks tehti“.

9 Määruse artikli 7 „Avalikustamine“ lõikes 1 on ette nähtud:

„Artiklite 5 ja 6 kohaldamisel loetakse disainilahendus avalikkusele kättesaadavaks tehtuks, kui see on pärast registreerimist või muul ajal avaldatud trükis, seda on esitatud näitusel, kasutatud kaubavahetuses või see on muul viisil avalikustatud kas enne artikli 5 lõike 1 punktis a ja artikli 6 lõike 1 punktis a või artikli 5 lõike 1 punktis b ja artikli 6 lõike 1 punktis b nimetatud kuupäeva, välja arvatud juhul, kui [liidus] tegutsevad asjaomase sektori ringkonnad ei oleks mõistliku ootuse kohaselt pidanud sellest tavapärase majandustegevuse käigus teada saama. Disainilahendust ei loeta siiski avalikkusele kättesaadavaks tehtuks, kui see on üksnes avalikustatud kolmandale isikule, kelle puhul kehtib otsene või kaudne konfidentsiaalsusnõue.“

10 Määruse artiklis 11 „Ühenduse registreerimata disainilahenduse kaitse tähtaeg“ on nähtud ette:

„1. Disainilahendust, mis vastab 1. jao tingimustele, kaitstakse ühenduse registreerimata disainilahendusena kolme aasta jooksul alates kuupäevast, mil disainilahendus [liidus] esimest korda avalikkusele kättesaadavaks tehti.

2. Disainilahendus loetakse lõike 1 tähenduses [liidus] avalikkusele kättesaadavaks tehtuks, kui see on trükis avaldatud, näitusele esitatud, seda on kasutatud kaubavahetuses või see on muul viisil avalikustatud sellisel viisil, et [liidus] tegutsevad asjaomase sektori ringkonnad pidid mõistliku ootuse kohaselt sellest tavapärase majandustegevuse käigus teada saama. Disainilahendust ei loeta siiski avalikkusele kättesaadavaks tehtuks, kui see on üksnes avalikustatud kolmandale isikule, kelle puhul kehtib otsene või kaudne konfidentsiaalsusnõue.“

11 Määruse nr 6/2002 artiklis 19 „Ühenduse disainilahendusest tulenevad õigused“ on sätestatud:

„1. Ühenduse registreeritud disainilahendus annab selle omanikule ainuõiguse kasutada disainilahendust ning takistada kolmandat isikut seda loata kasutamast. Nimetatud kasutamiseks loetakse eelkõige sellise toote valmistamist, pakkumist, turustamist, importi, eksporti või kasutamist või nendel eesmärkidel sellise toote säilitamist, milles disainilahendus sisaldub või mille puhul seda on kasutatud.

2. Seevastu ühenduse registreerimata disainilahendus annab selle omanikule õiguse takistada lõikes 1 nimetatud toiminguid üksnes juhul, kui vaidlusalune kasutus hõlmab kaitstud disainilahenduse kopeerimist.

Vaidlusalust kasutust ei loeta kaitstud disainilahenduse kopeerimiseks, kui kasutatava disainilahenduse on sõltumatult loonud autor, kelle puhul on alust arvata, et ta ei tea omaniku poolt avalikuks tehtud disainilahendusest.

[…]“.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

12 Ferrari toodab võidusõidu- ja sportautosid ning tema asukoht on Itaalias. Tema väga vähesel arvul toodetud tippmudel FXX K on mõeldud üksnes võidusõiduradadel sõitmiseks.

13 Ferrari esitles mudelit FXX K avalikkusele esimest korda 2. detsembri 2014. aasta pressiteates. Pressiteates oli toodud kaks järgmist fotot, millel on sõidukit kujutatud külg- ja eestvaates:

14 Ferrari FXX K-d on olemas kahte varianti, mis erinevad üksnes kapotil asuva V-tähe kujutise värvi poolest. Esimesel variandil on V-täht musta värvi, v.a kujutise allapoole suunatud tipp, mis on sõiduki põhivärvi. Teisel variandil on V-täht täielikult musta värvi.

15 Mansory Design, mille juhataja on WH, on tippklassi autode tuunimisega tegelev ettevõtja. Esimese asukoht ja teise elukoht on Saksamaal. Alates 2016. aastast toodab ja turustab Mansory Design tuunimiskomplekte (*tuning kits*), mis on mõeldud selleks, et muuta Ferrari 488 GTB – liiklusmudel, mida toodetakse alates 2015. aastast seeriamudelina – väliskujundust nii, et muuta seda sarnasemaks Ferrari FXX K väliskujundusele.

16 Mansory Design pakub mitut Ferrari 488 GTB väliskujunduse muutmiseks mõeldud komplekti, mille seas on kaks esikomplekti varianti, mis vastavad Ferrari FXX K kahele eri variandile: esimesel variandil on V-täht kapotil musta värvi, v.a kujutise allapoole suunatud tipp, samas kui teise variandi puhul on see üleni musta värvi. Ferrari 488 GTB täielik ümberkujundamine eeldab, et vahetatakse välja suur osa nähtavatest kerepaneelidest. 2016. aasta märtsis toimunud Genfi (Šveits) autonäitusel esitles Mansory Design sõidukit, mis oli nii ümber kujundatud, nime Mansory Siracusa 4XX all.

17 Ferrari leiab, et asjaolu, et Mansory Design turustab neid koostisosi, kujutab endast tema ühest või mitmest ühenduse registreerimata disainilahendusest tulenevate õiguste rikkumist.

18 Esimese võimalusena väitis Ferrari, et esikomplektide turustamine kujutab endast selle esimesena nimetatud ühenduse registreerimata disainilahenduse rikkumist, mille omanik ta on ja mis puudutab tema mudeli FXX K selle osa väliskujundust, mis seisneb V-kujulises elemendis kapotil, selle elemendi keskelt väljaulatuvas pikisuunas paiknevas uimekujulises detailis (*strake*), kaitserauda integreeritud kahekordses esispoileris ja keskel paiknevas vertikaalses liitmikus, mis ühendab esispoilerit kapotiga. Seda sõidukiosa käsitatakse tervikuna, mis annab kõnealusele sõidukile eriomase väljanägemise ja tekitab assotsiatsiooni lennuki või vormel 1 klassi autoga. Ferrari sõnul tuleneb selle ühenduse registreerimata disainilahenduse olemasolu 2. detsembri 2014. aasta pressiteate avaldamisest.

19 Teise võimalusena väitis Ferrari, et tal on alates selle pressiteate avaldamisest 2. detsembril 2014 või hiljemalt alates filmi „Ferrari FXX K – The Making Of" esilinastusest 3. aprillil 2015 olemas teine ühenduse registreerimata disainilahendus, mida Mansory Design on esikomplektide turustamisega samuti rikkunud.

20 Kolmanda võimalusena tugines Ferrari hagi esitamisel kolmandale ühenduse registreerimata disainilahendusele, mis seisneb kogu Ferrari FXX K kerepaneelis, mida võib samuti näha 2. detsembri 2014. aasta pressiteates avaldatud sõiduki fotol, millel sõiduk on diagonaalvaates.

21 Ferrari tugines Saksamaa Liitvabariigi territooriumil müügiks pakutavate koostisosade puhul ka õigustele, mis tulenevad kaitsest imiteerimise vastu ebaausat konkurentsi puudutava õiguse alusel.

22 Esimeses kohtuastmes palus Ferrari eri põhjendustel lõpetada kogu Euroopa Liidus vaidlusaluste komplektide tootmine, müük, turule viimine, import, eksport, kasutamine või omamine ning esitas mitu kõrvalnõuet, nimelt raamatupidamisarvestuse esitamine, toote tagasikutsumine ja hävitamine ning kahjuhüvitise kindlaksmääramine. Landgericht Düsseldorf (Düsseldorfi esimese astme kohus, Saksamaa) jättis kõik need nõuded rahuldamata.

23 Ferrari esitas selle otsuse peale Oberlandesgericht Düsseldorfile (liidumaa kõrgeim kohus Düsseldorfis, Saksamaa) apellatsioonkaebuse, väites, et tema esitatud rikkumise lõpetamise nõude ning toodete tagasikutsumist ja hävitamist puudutavate kõrvalnõuete – mis tuginesid asjaomastest ühenduse disainilahendustest tulenevatele õigustele – ese on ära langenud, sest kõnealused õigused lõppesid 3. detsembril 2017. Küll aga jäi Ferrari oma kahju hüvitamise nõude juurde.

24 Apellatsioonikohus lükkas Ferrari nõuded tagasi, leides, et kõnealuste ühenduse registreerimata disainilahenduste alusel esitatud nõuded on põhjendamatud. Kohtu sõnul ei ole kunagi olemas olnud esimest ühenduse disainilahendust, millele kaitset taotleti ja milleks on käesoleva kohtuotsuse punktis 18 kirjeldatud Ferrari FXX K osa, sest Ferrari ei ole tõendanud, et asjaomase vormi teatava iseseisvuse ja terviklikkuse minimaaltingimus on täidetud. Teist ühenduse disainilahendust, millele Ferrari kaitset taotleb ja mis puudutab kahekordse esispoileri väliskujundust, ei ole samuti olemas, sest ka see ei vasta vormi terviklikkuse tingimusele. Mis puudutab osutatud kolmandat disainilahendust, st Ferrari FXX K kerepaneeli tervikuna, siis see on küll olemas, kuid seda ei ole Mansory Design rikkunud.

25 Ferrari esitas Bundesgerichtshofile (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) kassatsioonkaebuse. Nimetatud kohus, kes võttis kaebuse menetlusse, leiab, et selle tulemus sõltub määruse nr 6/2002 tõlgendamisest, eelkõige sellest, millistel tingimustel võib toote ühe osa – käesoleval juhul Ferrari viidatud disainilahenduse FXX K ühe osa – väliskujundusele anda selle määruse alusel ühenduse registreerimata disainilahendusena kaitse.

26 Selles raamistikus on eelotsusetaotluse esitanud kohtul esiteks tekkinud küsimus, kas toote tervikkujutise avalikkusele kättesaadavaks tegemine määruse nr 6/2002 artikli 11 lõike 2 tähenduses on samaväärne selle toote osade disainilahenduste avalikkusele kättesaadavaks tegemisega.

27 Eeldusel, et see on nii, tekib tal teiseks küsimus, kas toote osa väliskujundusel peab olema selleks, et see võiks olla eraldi disainilahendus, mis on eraldiseisev terviktoote disainilahendusest – nagu otsustas apellatsioonikohus –, teatav vormi iseseisvus ja terviklikkus, mis võimaldab tuvastada, et selle osa väliskujundus ei sulandu täielikult selle toote väliskujundusse ja loob tervikuga võrreldes hoopis iseseisva üldmulje.

28 Selles olukorras otsustas Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas toote tervikkujutise avalikustamine vastavalt määruse nr 6/2002 artikli 11 lõikele 1 ja lõike 2 esimesele lausele toob kaasa toote üksikuid osasid puudutavate ühenduse registreerimata disainilahenduste tekkimise?

2. Juhul kui esimesele küsimusele tuleb vastata jaatavalt,

millise õigusliku kriteeriumi alusel tuleb kontrollida eristatavust määruse nr 6/2002 artikli 4 lõike 2 punkti b ja artikli 6 lõike 1 tähenduses, kui hinnatakse üldmuljet, mis jääb sellisest koostisosast, näiteks sõiduki kere osa, mis sisaldub mitmeosalises tootes? Kas võib määravaks pidada seda, kui koostisosa väliskujundusest vastava ala asjatundjale jääv üldmulje ei sulandu täielikult mitmeosalisest tootest jäävasse üldmuljesse, vaid koostisosal on vormi poolest teatav iseseisvus ja terviklikkus, mis võimaldab tuvastada tervikvormist eraldiseisva esteetilise üldmulje?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

29 Nende kahe küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas määruse nr 6/2002 artikli 11 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et toote selliste kujutiste avalikkusele kättesaadavaks tegemine, nagu autofotode avaldamine, võib vastata selle toote ühe osa või koostisosa avalikkusele kättesaadavaks tegemisele, ning kui see on nii, siis millises ulatuses peab kõnealuse määruse artikli 3 punkti a tähenduses toote osa või määruse artikli 3 punkti c ja artikli 4 lõike 2 tähenduses mitmeosalise toote koostisosa väliskujundus olema terviktootest iseseisev, et oleks võimalik analüüsida, kas väliskujundus on määruse artikli 6 lõike 1 tähenduses eristatav.

30 Kõigepealt tuleb meelde tuletada, et määruse nr 6/2002 artikli 3 punkti a alusel on disainilahendus „toote või selle osa välimus, mis tuleneb eelkõige toote enese ja/või selle kaunistuste joonte, piirjoonte, värvide, kuju, struktuuri ja/või materjali omadustest“. Sellest tulenevalt on väliskujundus määrusega nr 6/2002 ette nähtud süsteemi raames disainilahenduse määrav element (21. septembri 2017. aasta kohtuotsus Easy Sanitary Solutions ja EUIPO *vs*. Group Nivelles, C-361/15 P ja C-405/15 P, EU:C:2017:720, punkt 62, ning 8. märtsi 2018. aasta kohtuotsus DOCERAM, C-395/16, EU:C:2018:172, punkt 25).

31 Mis puutub määruse nr 6/2002 eesmärki, siis tuleb välja tuua, et määruse põhjenduste 6 ja 7 kohaselt on selleks disainilahenduste kaitse kõiki liikmesriike hõlmaval ühel territooriumil, tööstusdisainilahenduste tugevdatud kaitse, mis ergutab muu hulgas ka uuenduslikkust ja uute

toodete väljatöötamist ning investeerimist nende tootmisse. Lisaks on Euroopa Kohus juba täpsustanud, et selle määruse eesmärk on tagada ühenduse disainilahenduste tõhus kaitse (27. septembri 2017. aasta kohtuotsus Nintendo, C-24/16 ja C-25/16, EU:C:2017:724, punkt 73 ja seal viidatud kohtupraktika).

32 Peale selle nähtub määruse nr 6/2002 põhjendustest 16 ja 25, et kehtestades ühenduse registreerimata disainilahenduse korra, soovis liidu seadusandja uuenduslikkuse ergutamise eesmärgil kaitsta disainilahendusi, mida on kasutatud või mis sisalduvad lühikese turustuseaga toodetes, mille puhul soovisid nende autorid saavutada kiire ja tõhusa kaitse ilma registreerimisformaalsuste kohustuseta ning mille puhul on kaitse kestus vähem oluline.

33 Ühenduse disainilahenduse – olgu see siis registreeritud või registreerimata – kaitse tekkimise sisulised tingimused, nimelt uudsus ja eristatavus määruse nr 6/2002 artiklite 4–6 tähenduses, on nii toodete kui ka toote osade puhul samad. Mitmeosalise toote koostisosa väliskujunduse kaitsmisel tuleb siiski arvesse võtta selle määruse artikli 4 lõikes 2 sisalduvaid nõudeid.

34 Käesoleval juhul tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul kindlaks teha, kas põhikohtuasjas käsitletava sõiduki kereelemendid on „toote osad“ määruse nr 6/2002 artikli 3 punkti a tähenduses või „mitmeosalise toote koostisosad“ selle määruse artikli 3 punkti c ja artikli 4 lõike 2 tähenduses. Sellegipoolest tuleb Euroopa Kohtul anda sellele kohtule tarvilikke juhtnööre tema menetluses oleva asja lahendamiseks (vt selle kohta ja analoogia alusel 4. juuli 2019. aasta kohtuotsus Tronex, C-624/17, EU:C:2019:564, punkt 25 ning seal viidatud kohtupraktika).

35 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on tekkinud küsimus, kas terviktoote kujutise avalikkusele kättesaadavaks tegemine määruse nr 6/2002 artikli 11 lõike 2 tähenduses on samaväärne selle toote osade disainilahenduste avalikustamisega.

36 Sellega seoses tuleb märkida, et määruse nr 6/2002 artikli 1 lõike 2 punkti a kohaselt on juhul, kui kaitse saamise materiaalõiguslikud tingimused on täidetud, ühenduse registreerimata disainilahenduse tekkimise formaalne tingimus selle määruse artikli 11 lõikes 2 ette nähtud korras täidetud avalikkusele kättesaadavaks tegemisega. Nimetatud sätte kohaselt loetakse disainilahendus „liidus avalikkusele kättesaadavaks tehtuks, kui see on trükis avaldatud, näitusele esitatud, seda on kasutatud kaubavahetuses või see on muul viisil avalikustatud sellisel viisil, et [liidus] tegutsevad asjaomase sektori ringkonnad pidid mõistliku ootuse kohaselt sellest tavapärase majandustegevuse käigus teada saama“.

37 Nagu sellest sättest nähtub, tekib ühenduse registreerimata disainilahendus alates kuupäevast, mil see tehakse liidus esimest korda avalikkusele kättesaadavaks. Nimelt on asjaomase sätte põhjal disainilahendus „avalikkusele kättesaadavaks tehtud“, kui see on avalikustatud sellistel asjaoludel, et liidus tegutsevad „asjaomase sektori ringkonnad oleks mõistliku ootuse kohaselt“ pidanud sellest tavapärase majandustegevuse käigus teada saama. See kriteerium võib olla täidetud juhul, kui selles sektoris tegutsevatele jaemüüjatele on levitatud kõnealuse disainilahenduse kujutisi (vt selle kohta 13. veebruari 2014. aasta kohtuotsus H. Gautzsch Großhandel, C-479/12, EU:C:2014:75, punkt 30).

38 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 64, peab selleks, et terviktoote disainilahenduse avalikkusele kättesaadavaks tegemine tooks kaasa selle toote osa disainilahenduse avalikkusele kättesaadavaks tegemise, vastava tooteosa väliskujundus tingimata olema selle kättesaadavaks

tegemise toimingu ajal selgesti identifitseeritav. Vastasel juhul ei saa asjaomase sektori ringkonnad asjaomasest tooteosast määruse nr 6/2002 artikli 11 lõike 2 tähenduses mõistliku ootuse kohaselt teada saada.

39 Sellega seoses on Euroopa Kohus seoses ühenduse registreeritud disainilahendustega juba märkinud, et määrusest nr 6/2002 tulenev ühenduse disainilahenduste süsteem nõuab, et disainilahenduse kujutis võimaldaks seda selgelt identifitseerida, et ettevõtjad saaksid kolmandate isikute õiguste kohta asjakohast teavet (vt selle kohta 5. juuli 2018. aasta kohtuotsus Mast-Jägermeister *vs*. EUIPO, C-217/17 P, EU:C:2018:534, punktid 54, 55 ja 60). Need kaalutlused on asjakohased ka ühenduse registreerimata disainilahenduste puhul, kuna asjaomase disainilahenduse autori või litsentsisaaja olemasolevatel ja potentsiaalsetel konkurentidel on ka sel juhul vaja selget ja täpset teavet.

40 Samas ei too nõue, mis puudutab kaitse objekti identifitseerimise võimet ja mis ühenduse registreerimata disainilahenduste kaitse süsteemis aitab kaasa teatavale õiguskindluse tasemele, autorile kohustust avaldada eraldi iga osa oma tootest, mille suhtes ta soovib ühenduse registreerimata disainilahendust kaitsta. Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 70 märkis, oleks selline kohustus vastuolus lihtsuse ja kiiruse eesmärgiga, mis Euroopa Kohtu sõnul on õigustanud ühenduse registreerimata disainilahenduse regulatsiooni kehtestamist (vt selle kohta 19. juuni 2014. aasta kohtuotsus Karen Millen Fashions, C-345/13, EU:C:2014:2013, punkt 42).

41 Lisaks, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 76 märkis, rikutaks sellega, kui autoritele kehtestataks kohustus avalikustada kolmandate isikute õiguskindluse nimel toote teatava osa disainilahendus eraldi, tasakaalu, mida liidu seadusandja on soovinud saavutada ühenduse registreerimata disainilahenduste kaitse korra raames, mis oma olemuselt toob kaasa õiguskindluse madalama taseme võrreldes sellega, mis tuleneb ühenduse registreeritud disainilahendustest.

42 Sellega seoses tuleb meelde tuletada, et ühenduse registreerimata disainilahenduse omaniku kaitsetase on samuti madalam. Esiteks on omanik määruse nr 6/2002 artikli 19 lõike 2 alusel kaitstud üksnes talle kuuluva ühenduse registreerimata disainilahenduse kopeerimise eest. Teiseks on ühenduse registreerimata disainilahendustele tagatud kaitse määruse nr 6/2002 artikli 11 lõike 1 kohaselt piiratud kolme aastaga alates disainilahenduse esimest korda avalikkusele kättesaadavaks tegemisest.

43 Seda silmas pidades ja kuna liidu seadusandja ei ole väljendanud teistsugust tahet, tuleb määruse nr 6/2002 artikli 11 lõiget 2 tõlgendada nii, et see ei pane autorile kohustust teha eraldi kättesaadavaks oma toote iga osa, mille jaoks ta soovib ühenduse registreerimata disainilahendust kaitsta.

44 Siiski eeldab see, et asjaomase sektori ringkonnad on avalikustamise asjaoludest teada saanud, toote osa või koostisosa disainilahenduse selgesti identifitseeritavust. Kui nagu käesoleval juhul seisneb avalikustamise toiming toote piltide avaldamises, peavad selle toote osa või koostisosa omadused, millega seoses asjaomasele disainilahendusele kaitset taotletakse, olema selgesti nähtavad.

45 Siinkohal tuleb tõdeda, et nagu Euroopa Kohus on juba otsustanud seoses määruse nr 6/2002 artiklis 6 kasutatud sõnadega „kõik disainilahendused“, peab viidatud disainilahenduse eristatavuse hindamiseks olema võimalik võrrelda seda disainilahendust ühe või mitme konkreetse disainilahendusega, mis on eristatavad, konkreetsed ja identifitseeritavad kõikide

varem avalikkusele kättesaadavaks tehtud disainilahenduste hulgas (vt selle kohta 19. juuni 2014. aasta kohtuotsus Karen Millen Fashions, C-345/13, EU:C:2014:2013, punkt 25). Selleks on väga oluline lähtuda konkreetsest kujutist, mis võimaldab viidatud disainilahendust täpselt ja kindlalt näha.

46 Vastandatud disainilahendustest jääva üldmulje võrdlemisel tuleb lähtuda iga disainilahenduse väliskujundusest kui tervikust. Sellega seoses on Euroopa Kohus otsustanud, et määruse nr 6/2002 artiklit 6 tuleb tõlgendada nii, et selleks, et disainilahendust saaks pidada eristatavaks, peab üldmulje, mis jääb disainilahendusest vastava ala asjatundjale, erinema mitte üldmuljest, mille on sellisele asjatundjale jätnud mitme varasema disainilahenduse üksikute elementide kombinatsioon, vaid üldmuljest, mille on talle jätnud üks või mitu varasemat disainilahendust eraldi võetuna (19. juuni 2014. aasta kohtuotsus Karen Millen Fashions, C-345/13, EU:C:2014:2013, punkt 35).

47 Sellest tuleneb, nagu märkis ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 104, et mõiste „eristatavus“ määruse nr 6/2002 artikli 6 tähenduses ei puuduta mitte toote disainilahenduse ja selle koostisosade disainilahenduste vahelist seost, vaid nende disainilahenduste ja muude varasemate disainilahenduste vahelist seost.

48 Selleks et hinnata eristatavust üldmulje põhjal, mis jääb vastava ala asjatundjale viidatud disainilahenduse väliskujundusest, tuleb lähtuda määruse nr 6/2002 artikli 3 punktis a ette nähtud mõiste „disainilahendus“ määratlusest endast, võttes eelkõige arvesse joonte, piirjoonte, värvide, kuju, struktuuri ja/või materjali omadusi.

49 Mõiste „toote osa“ määratluse puudumise tõttu määruses nr 6/2002 tuleb nimetatud mõistest aru saada vastavalt selle tavapärasele tähendusele igapäevases kõnes (vt analoogia alusel 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsus Acacia ja D'Amato, C-397/16 ja C-435/16, EU:C:2017:992, punkt 64 ning seal viidatud kohtupraktika). Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 107 märkis, on tegemist osaga „tervikust“, mille toode moodustab. Selleks et sellise tooteosa väliskujundust saaks ühenduse disainilahendusena kaitsta, peab see juba oma olemusest tulenevalt olema nähtav. Nagu nähtub määruse nr 6/2002 artikli 4 lõike 2 sõnastusest, kehtib sama ka juhul, kui disainilahendus, mille kaitset taotletakse, seisneb mitmeosalise toote koostisosas.

50 Sellest tulenevalt peavad asjaomane mitmeosaline toode või selle osa olema selleks, et oleks võimalik hinnata ühenduse disainilahendusena kaitse saamise tingimusi, nähtavad ja piiritletud selliste omadustega, mis moodustavad tema eriomase väliskujunduse, nimelt joonte, piirjoonte, värvide, kuju või erilise teksti poolest. See eeldab, et selle toote osa või mitmeosalise toote koostisosa väliskujundus kui selline oleks võimeline jätma teatava üldmulje ja see ei saa täielikult terviktootesse sulanduda.

51 Järelikult peab eelotsusetaotluse esitanud kohus põhikohtuasjas kontrollima, kas nende disainilahenduste omadused, mille kaitsele seoses asjaomase autokere osadega Ferrari tugineb, vastavad ühenduse registreerimata disainilahenduse kaitse saamise eespool nimetatud tingimustele.

52 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esitatud küsimustele vastata, et määruse nr 6/2002 artikli 11 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et toote selliste kujutiste avalikkusele kättesaadavaks tegemine, nagu autofotode avaldamine, vastab selle toote ühe osa avalikkusele kättesaadavaks tegemisele asjaomase määruse artikli 3 punkti a tähenduses või mitmeosalise toote koostisosa avalikkusele kättesaadavaks tegemisele asjaomase määruse artikli 3 punkti c ja artikli 4 lõike 2 tähenduses, kui

selle osa või koostisosa väliskujundus on kättesaadavaks tegemise toimingu ajal selgesti identifitseeritav. Selleks et saaks kontrollida, kas väliskujundus vastab sama määruse artikli 6 lõikes 1 sätestatud eristatavuse tingimusele, peab asjaomane osa või koostisosa olema toote või mitmeosalise toote nähtav osa, mis on selgelt piiritletud joonte, piirjoonte, värvide, kuju või erilise teksti poolest.

Kohtukulud

53 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

Nõukogu 12. detsembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 6/2002 ühenduse disainilahenduse kohta artikli 11 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et toote selliste kujutiste avalikkusele kättesaadavaks tegemine, nagu autofotode avaldamine, vastab selle toote ühe osa avalikkusele kättesaadavaks tegemisele asjaomase määruse artikli 3 punkti a tähenduses või mitmeosalise toote koostisosa avalikkusele kättesaadavaks tegemisele asjaomase määruse artikli 3 punkti c ja artikli 4 lõike 2 tähenduses, kui selle osa või koostisosa väliskujundus on kättesaadavaks tegemise toimingu ajal selgesti identifitseeritav.

Selleks et saaks kontrollida, kas väliskujundus vastab sama määruse artikli 6 lõikes 1 sätestatud eristatavuse tingimusele, peab asjaomane osa või koostisosa olema toote või mitmeosalise toote nähtav osa, mis on selgelt piiritletud joonte, piirjoonte, värvide, kuju või erilise teksti poolest.

Allkirjad